

Мира Маодуш

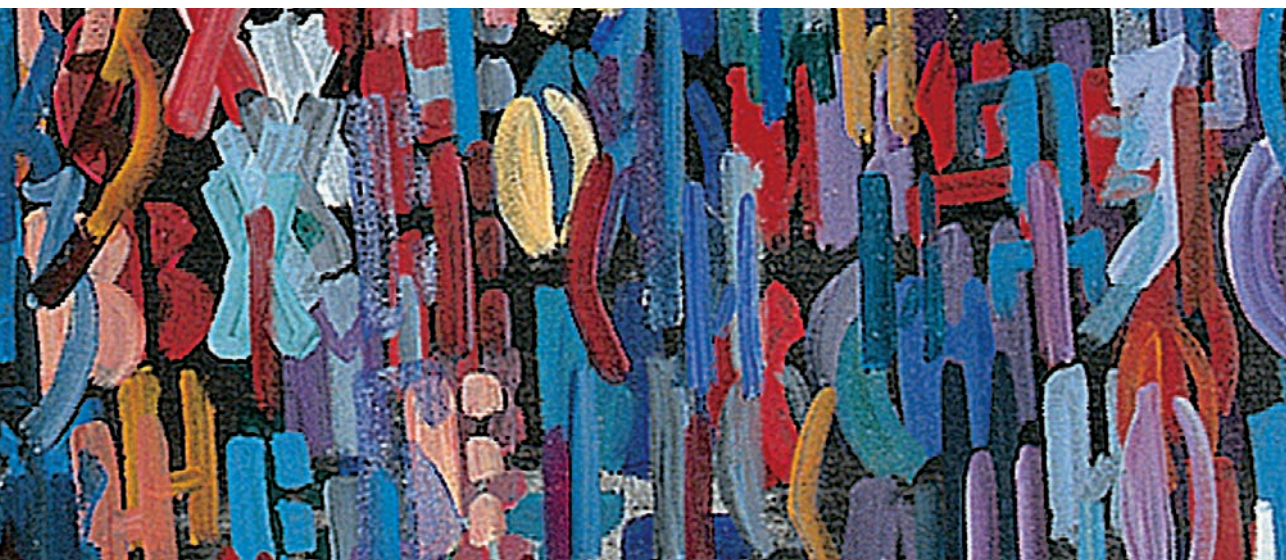
Недовршеност довршеног

ЋИРИЛИЦА

Изложба слика поводом

1150 година

словенске писмености

Народни музеј у Београду
Руски дом у Београду

Мира Маодуш
Недовршеност довршеног
ЋИРИЛИЦА

Изложба слика поводом
1150 година
словенске писмености

Београд, 2013.

Издавачи
Народни музеј у Београду
Руски дом у Београду

За издаваче
мр Бојана Борић-Брешковић
Татјана Берјозова

Аутор каталога и изложбе
Љубица Миљковић

Припрема за штампу
Графика

Штампа
Трилекс

Тираж
600

Објављивање каталога омогућио је
Рјођи Наказато (良二中里 / Ryoji Nakazato)
Народни музеј у Београду и Руски дом у Београду
најсрдачније захваљују

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

75.071.1:929 Маодуш М.(083.824)
75(497.11)“1992/2013“(083.824)

МАОДУШ, Мирјана, 1942-

Мира Маодуш : недовршеност довршеног :
ћирилица : изложба слика поводом 1150 година
словенске писмености / [аутор каталога и
изложбе Љубица Миљковић]. - Београд :
Народни музеј : Руски дом, 2013 (Београд :
Трилекс). - 28 стр. : илустр. ; 23 cm

Тираж 600. - Биографија: стр. 28.

ISBN 978-86-7269-144-3

а) Маодуш, Мирјана (1942-) - Сlike - Изложбени каталози

COBISS.SR-ID 200620300

На корицама:
Недовршеност довршеног, 2005 (детал)
Ћирилица II, 1995 (детал)

Мирјана – Мира Маодуш испољава најбоље што поседује без обзира на тешкоће, околности, место или тренутно окружење у којем се налази. Зато јој одговара име Мирјам, које су јој наденули Французи, јер она јесте и Упорна и Пркосна. Није изгубила себе иако се образовала у Немачкој, Италији и Француској, затим живела у многим центрима културе, највише у Паризу и Јокохами. Диви се различитим цивилизацијама и културама, али задржава сопствени поглед на свет. Давно је одлучила да иде својим путем, упркос чињеници да су у време њеног уласка у ликовни живот превласт преузели концептуална уметност и све што припада тзв. проширеним медијима. Она одувек храбро следи црвену нит традиционалног сликарства.

Свесна тога да уметност није опонашање туђих модела, еклектика стилова и, свакако не помодни тренд, него и естетички и етички чин, схвативши да уметност Европе чине различите националне поетике, Мира се потрудила да изгради аутентичан израз. Кренула је ка изворима са којих су се напајали и зачетници модерне, посебно по хроматици јој блиски Ван Гог и фовисти. У сусрету са јапанском уметношћу, у којој калиграфија заузима посебно место, почела је да ствара зачуђујуће композиције засноване на кореспонденцији Ван Гога и Гогена. Понеком реченицом, са неколико речи или слова, колористичким склоповима које су користила ови њени омиљени уметници – претече експресионизма и фовизма, сугерисала је и њихова и своја настојања. Као љубитељ поезије, кретала је од стихова Рембоа, Коктоа или неког другог француског песника, нашавши у њима оно што сама поседује и осећа. Све то недвосмислено потврђује колико је за њу важно полазиште. Међутим, крајњи резултат – слика обојено поље, доказује да су јој пластични садржаји најбитнији иако не занемарује ни остале слојеве које по потреби и истиче.

Од средине девете деценије Мира се посветила поетици ћириличних слова, знаку распознавања већине словенских народа. Своје специфично словољубве засновала је на повезивању судбине из завичаја прогнаних Срба са очајањем париског клошара – заблуделог и оронулог даровитог гитаристе који је, свирајући познате хитове и евергринове, на српском певао о свом промашеном животу. Повремено је узвикивао: *Ја сам Србин!* Наравно, осим ње нико није разумео ни његов препев ни псовке које је огорчено и у очајању упућивао пролазницима. Сви су, на основу изражајности гласа и бујице емоција, осетили његову патњу.

Као и већини њених сународника у расејању, ни Мири није било лако после бурних догађаја изазваних сецесионистичким процесима у некадашњој Југославији. Требало јој је доста храбрости и уздржаности да саслуша острашћене лажи у које су многи поверовали. Истину нису ни желели да чују. Одлучила је да реагује на трагедију својих сународника које су осуђивали за неучињено или зато што су на силу одговорили силом. Добро је знала да другачије нису ни могли пред немилосрдношћу и одлучношћу оних који су етничким чишћењем и преко лешева хитали ка самосталним државама. Зато је и она морала да с љубављу ускликне: *Ја сам Српкиња!*

Мира је ћириличним писмом могла јасно да каже коме припада. Од тада је наставила да са поносом исписује самосвојну похвалу српској и словенској писмености. Суштина њених слика из циклуса *Ћирилица* јесу добро нађени тонови и ритмови слова и речи, каткад и реченица или строфа позајмљених од великана руске и српске књижевности. Густав Антон Матош упоредио је слике Надежде Петровић, родоначелнице српског колористичког експресионизма, са *сугестивним, страсним бојама Боре Станковића*. Не знамо шта би рекао за Мирине, али можда би додао да су засноване на хармонијама и српског и руског фолклора.

Сасвим је сигурно да Мира исказује узавреле емоције црвеном, жутом и плавом, једнако као и њиховим дериватима, такође иконописцима важном белом или неизбежном

црном. Матисову дефиницију да је *узбуђење, осећања и рекације свог сензибилитета изражавао бојом*, лако примењујемо и код ње. И она свако дело гради и рационално и интуитивно, у сагласју са опредељењем да естетичке вредности досегне искључиво пиктуралном лексиком, ритмовима, вертикалама, дијагоналама, хоризонталама, равнотежом маса, логиком композиције, хармонијом, експресивношћу линија и материје. Зато по свему улази у бројну породицу савремених фовиста.

Широком четком, препуштајући се аутоматизму потеза и спонтаности наношења пасте, Мира слаже већини људи непознате ознаке гласова, трпа их једне преко других, потискује у позадину или извлачи у први план, распростире до ивица платна и дозвољава им да похрле ка бескрају или их ограничава маргинама што усмеравају ка суштинама унутрашњости. Покорава их својој концепцији, стилизује, претаче у низове, даје им ликовни смисао и помоћу њих објашњава себе. Чини то снажном и смелом хроматском оркестрацијом, комплементарним сударима, различитом звучношћу, искричавом светлошћу садржаној у пигментима, некад пригушенијом, али сугестивном гамом са сонорним акцентима, тонским вибрацијама унутар оформљених партија исте боје, разрешавањем зачуђујућих, неочекиваних акорда који условљавају даље односе и ток основне арије.

Мира артикулисане знакове ретко повезује у реченице и поруке, јер жели да дејствују као пиктуралне чињенице. Њене колористичке симфоније извиру из живота, али су тајновите и метафизички удаљене од стварности, једнако као и никада одгонетнута запитаност о природи, човеку, нацији, љубави, носталгији, усамљености, уметности... Оне су, пре свега, спектрална експлозија. По таквом неговању космичког света слике, она је доследна поборница увек актуелне модерне.

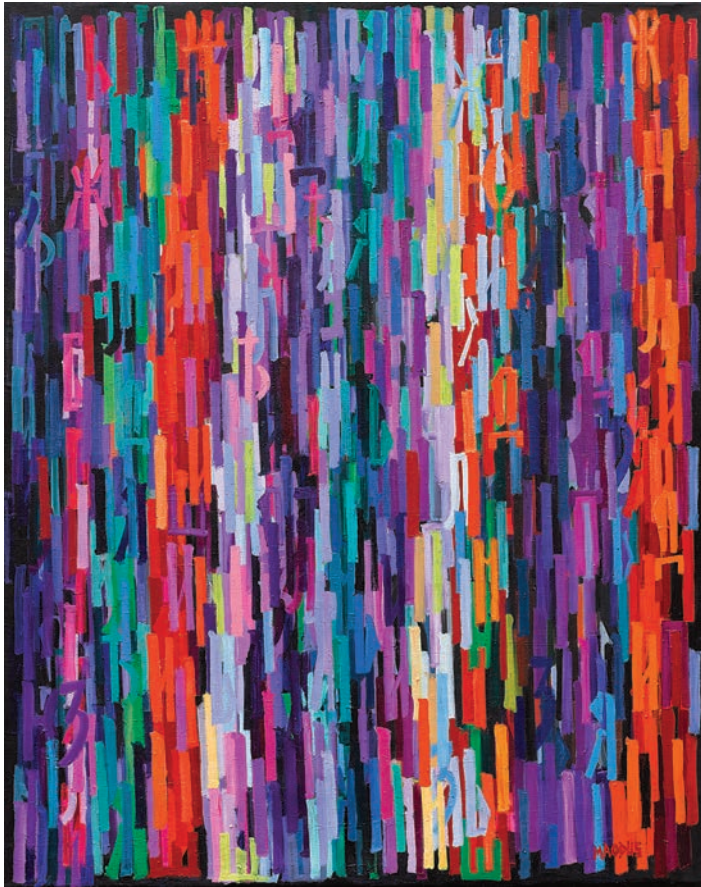
И када исписује речи, слоге или формуле, чиме подстиче асоцијације, Мира успоставља целине које, осим динамичних и убедљивих визуелних сензација, поседују и шифру за тумачење. Она и језгровитим и добро одабраним називима усмерава ка ономе што је покреће и чему стреми. Налазила је упориште и исходиште у појединим стиховима Ђуре Јакшића, посебно онима из родољубивих поема *Јевропи, Ја, Осећам, Косово*. Исто је учинила и у част пророчког песника Владислава Петковића Диса, спајајући његова луцидна опажања са непромењеним слабостима и поновљеним или непрекидно истим временом. Посебно су јој драге Пушкинове и Јесењинове песме. Колико код појединих композиција испуњених музиком слова и лепотом пиктуралности одлази у апстракцију, толико код других не одустаје од жеље да сосптивена откровења ненаметљиво и резигнирано искаже мудростима генија свесних да се точак историје тешко покреће и још теже окреће у правом смеру.

Мирина летристичка остварења из циклуса *Ћирилица*, својеврсни су графити, потреба да остави траг. Она су истовремено бол, јаук, вапај, обавеза да се каже, али и радост стварања, потреба за лепим, тежња ка мудрости, вера у уметност... Као и непознат улични музичар на тргу у Паризу, она се обраћа самој себи ради себе саме. Ипак, њено стваралаштво, испуњено њој драгом матерњом мелодијом, проналази пут до љубитеља сликарства широм света јер нуди *оно што је искључиво универзално*. Зато није чудо да се на корицима библије савременог доба, књиге са програмима Мајкрософта – објављене у Јапану, налази репродукција њене слике која изванредно кореспондира са пребогатим јапанским писмом и повезује се са Николом Теслом. Они који су је одабрали нису ни знали ни сазнали да је, игром случаја или недокучивим законима космоса, њен аутор рођака недостижног генија без чијих проналазака не би био могућ ни рад комјутера. Чини се да су за њу обавеза биле и његове речи: (...) *ако будем сретан да остварим бар неке од својих идеала, то ће бити добротинство за цело човечанство (...) најслађа мисао биће ми та, да је то дело једнога Србина*.

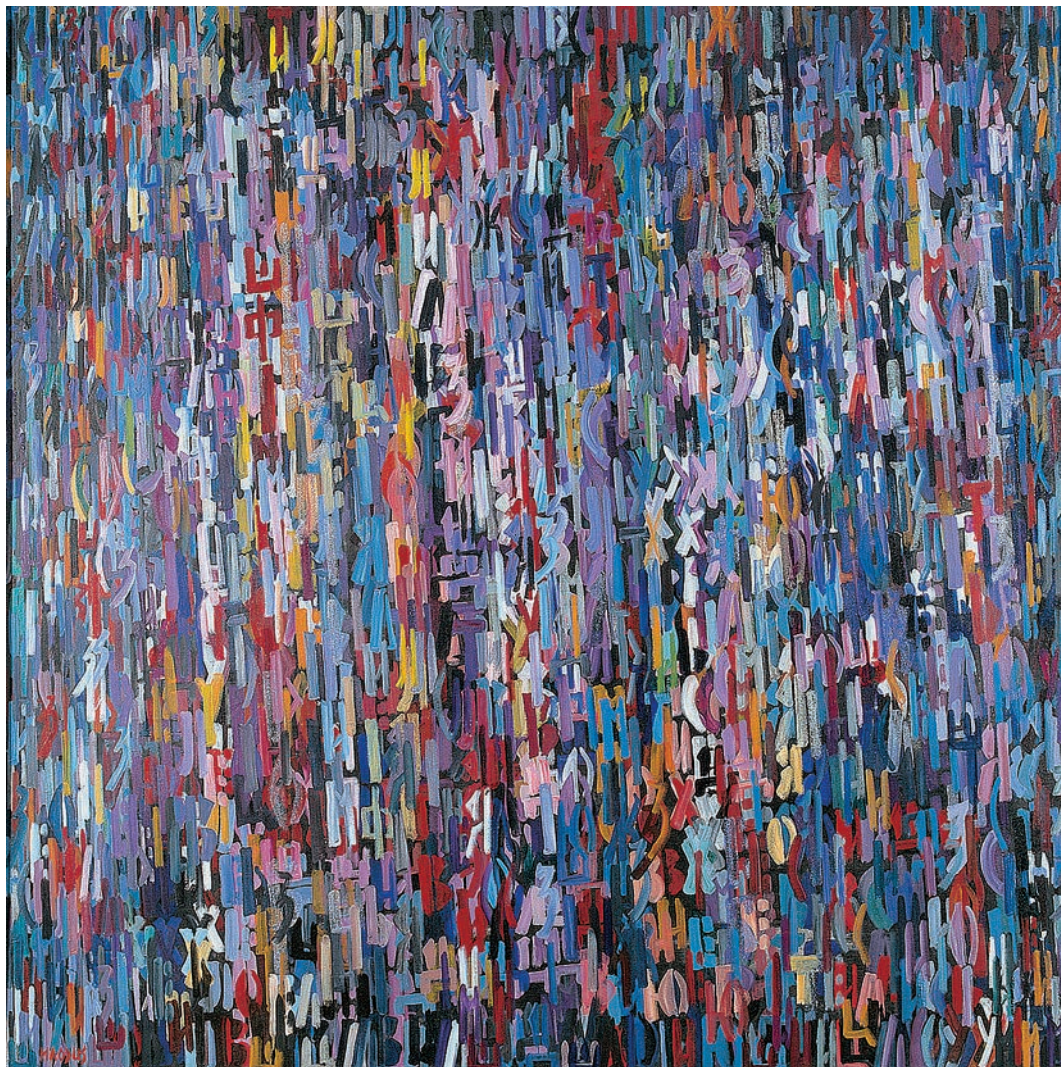
Љубица Миљковић

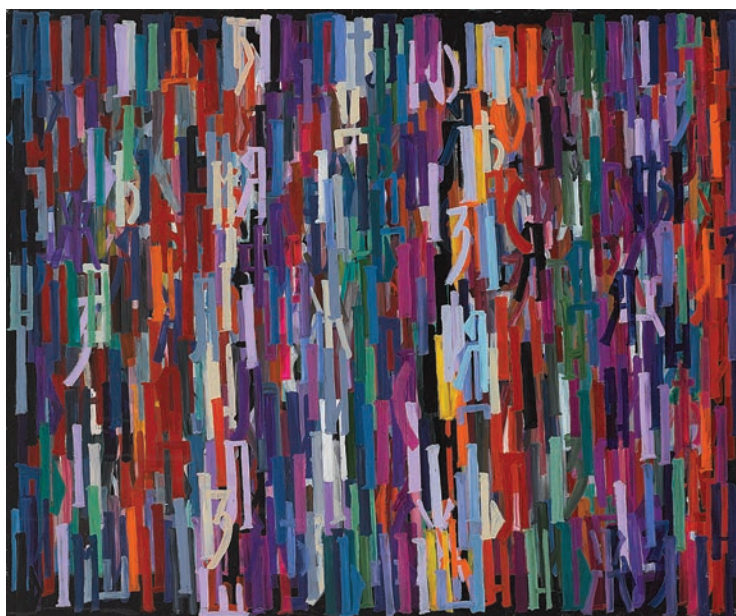
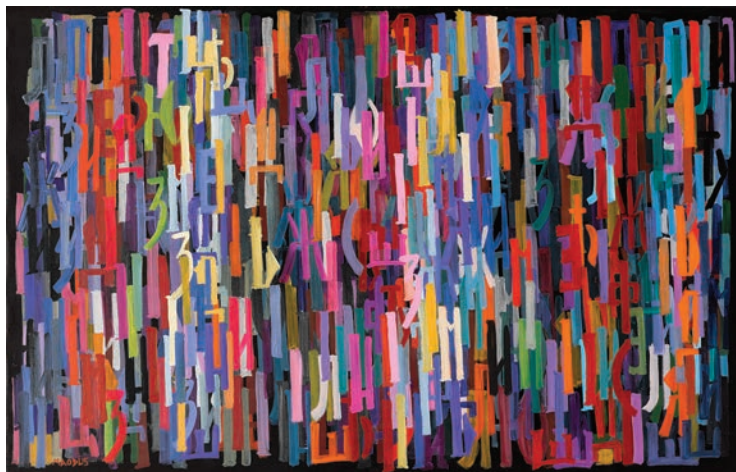
Вертикале, 1992.
акрилик на платну, 130 x 162 см

Крик, 1992.
акрилик на платну, 140 x 112 см

Ћирилица II, 1995.
акрилик на платну, 200 x 200 цм
Народни музеј у Београду

Црна подлога I,
око 1995.
акрилик на платну,
73 x 116 цм

Црна подлога II,
око 1995.
акрилик на платну,
61 x 116 цм

Црна подлога III,
око 1995.
акрилик на платну,
100 x 120 цм

Стуб, 1997.
акрилик на платну,
208 x 65 см

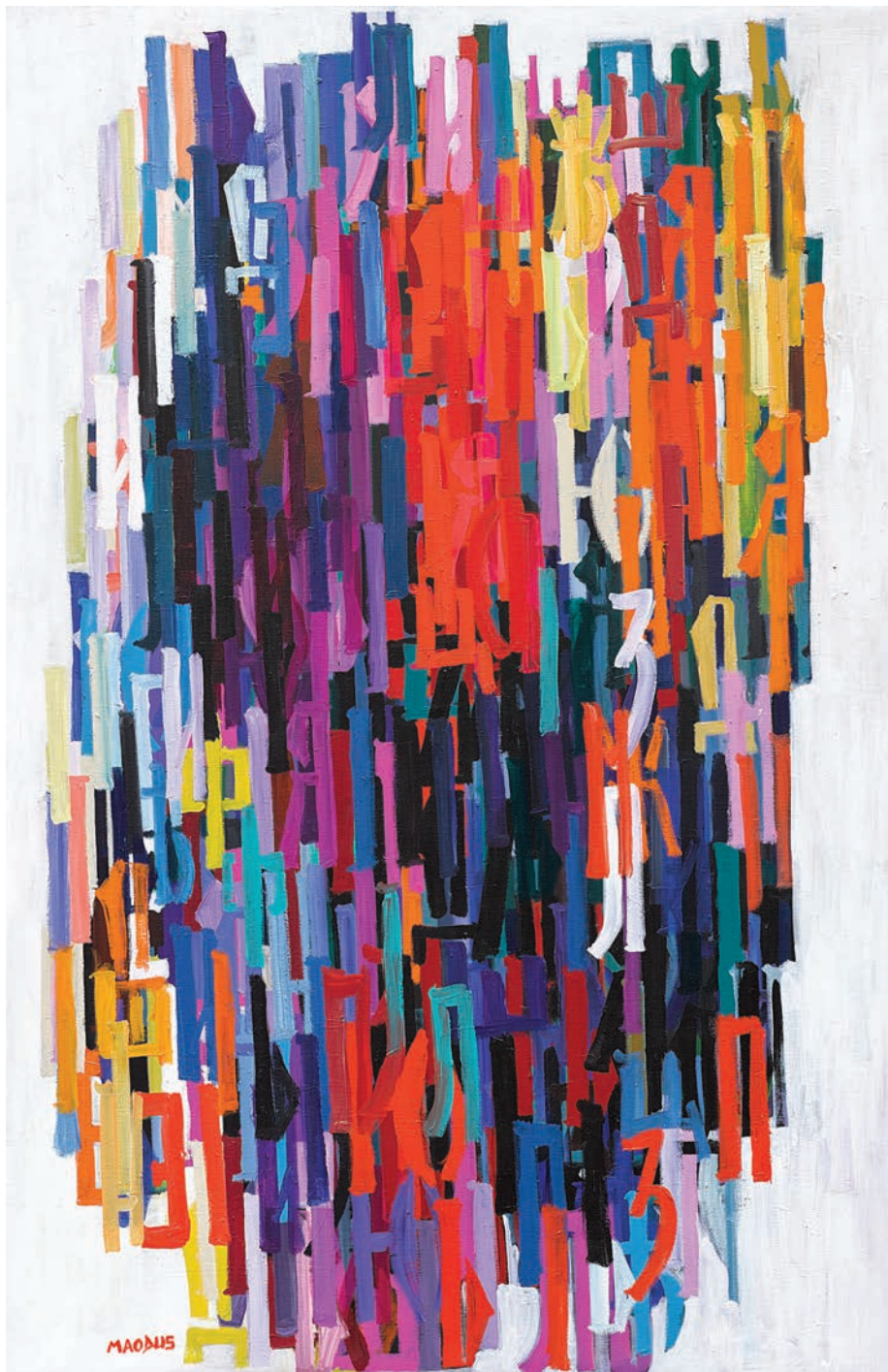
Путеви, 1997.
акрилик на платну, 130 x 195 см

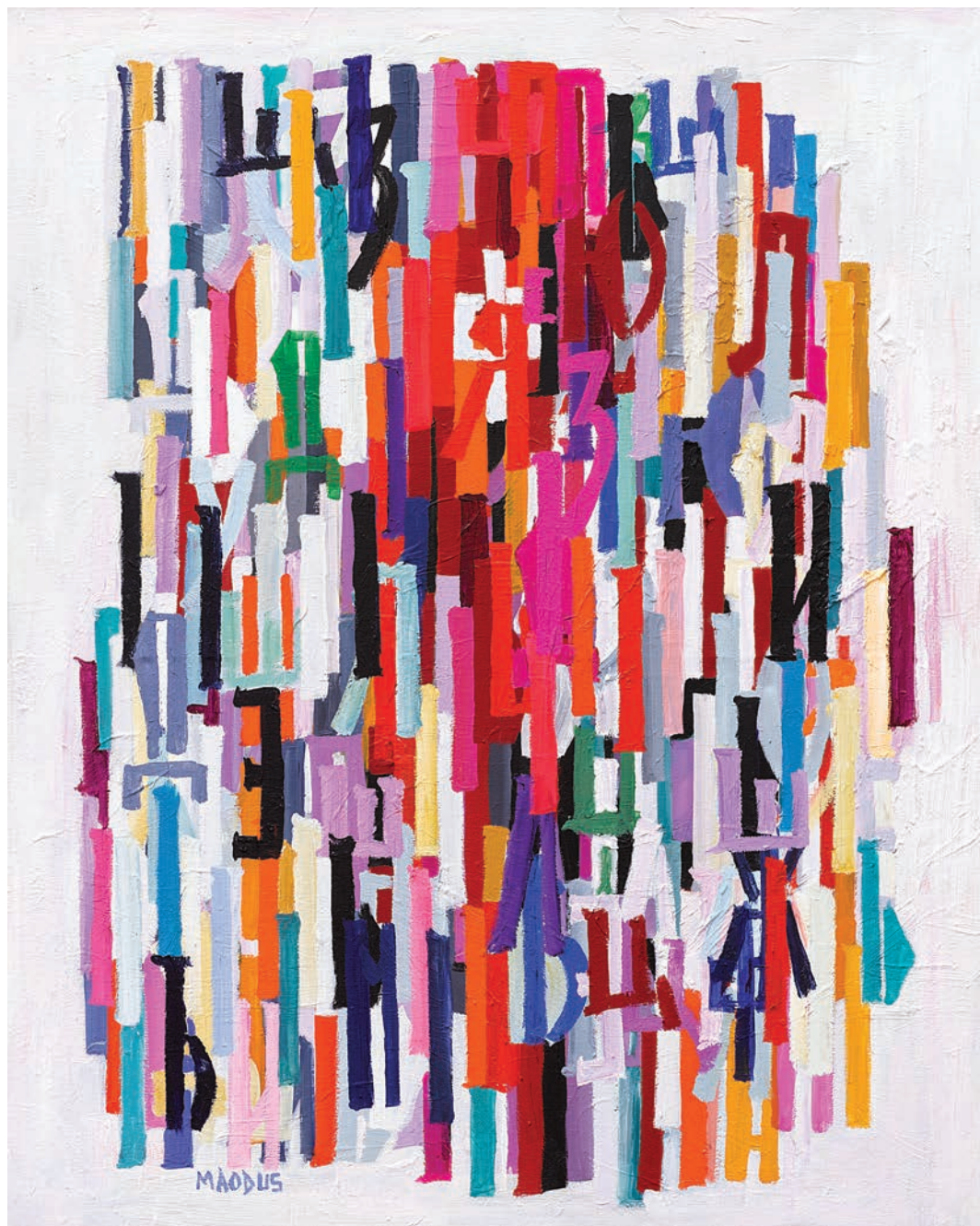
Омаж Кандинском, 1998.
акрилик на платну, 91 x 116 см

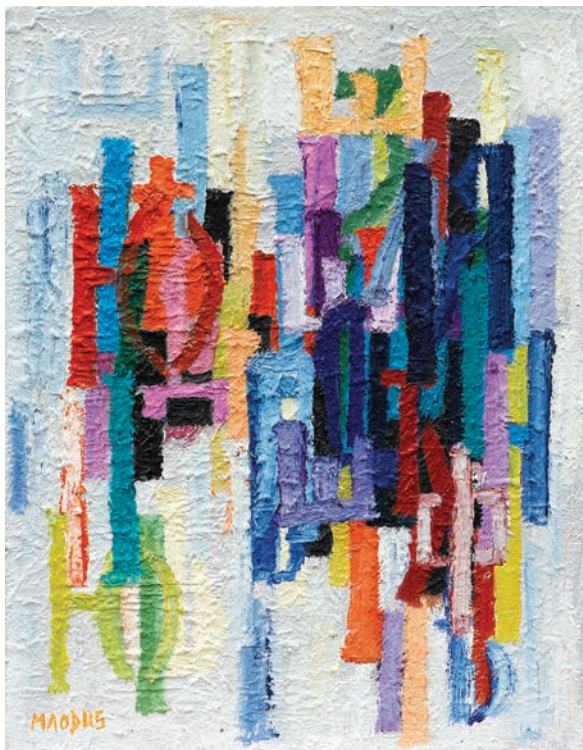
**Недовршеност
довршеног**, 2005.
акрилик на платну,
120 x 60 цм

Участ Матису, 2007-2010.
акрилик на платну, 100 x 63 см

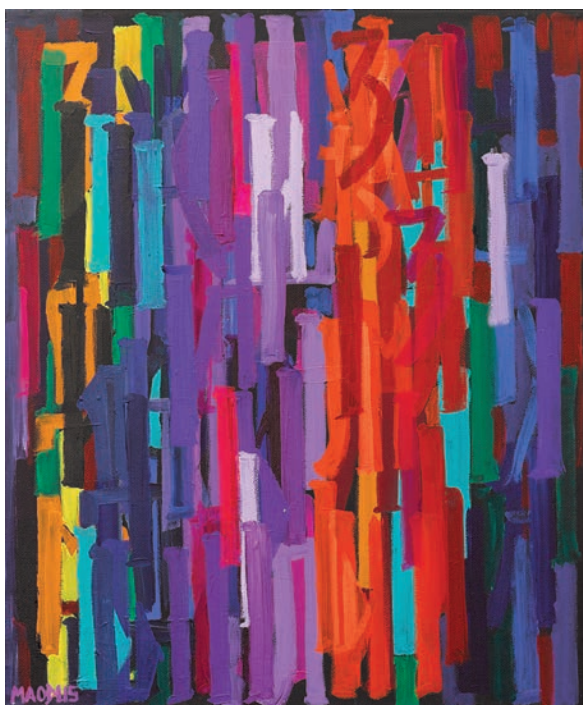

У част Матиссу I, 2007-2010.
акрилик на платну, 81 x 65 см

Светлост из мрака, 2010.
акрилик на платну, 46 x 38 цм

Графити, 2010.
акрилик на платну, 35 x 27 цм

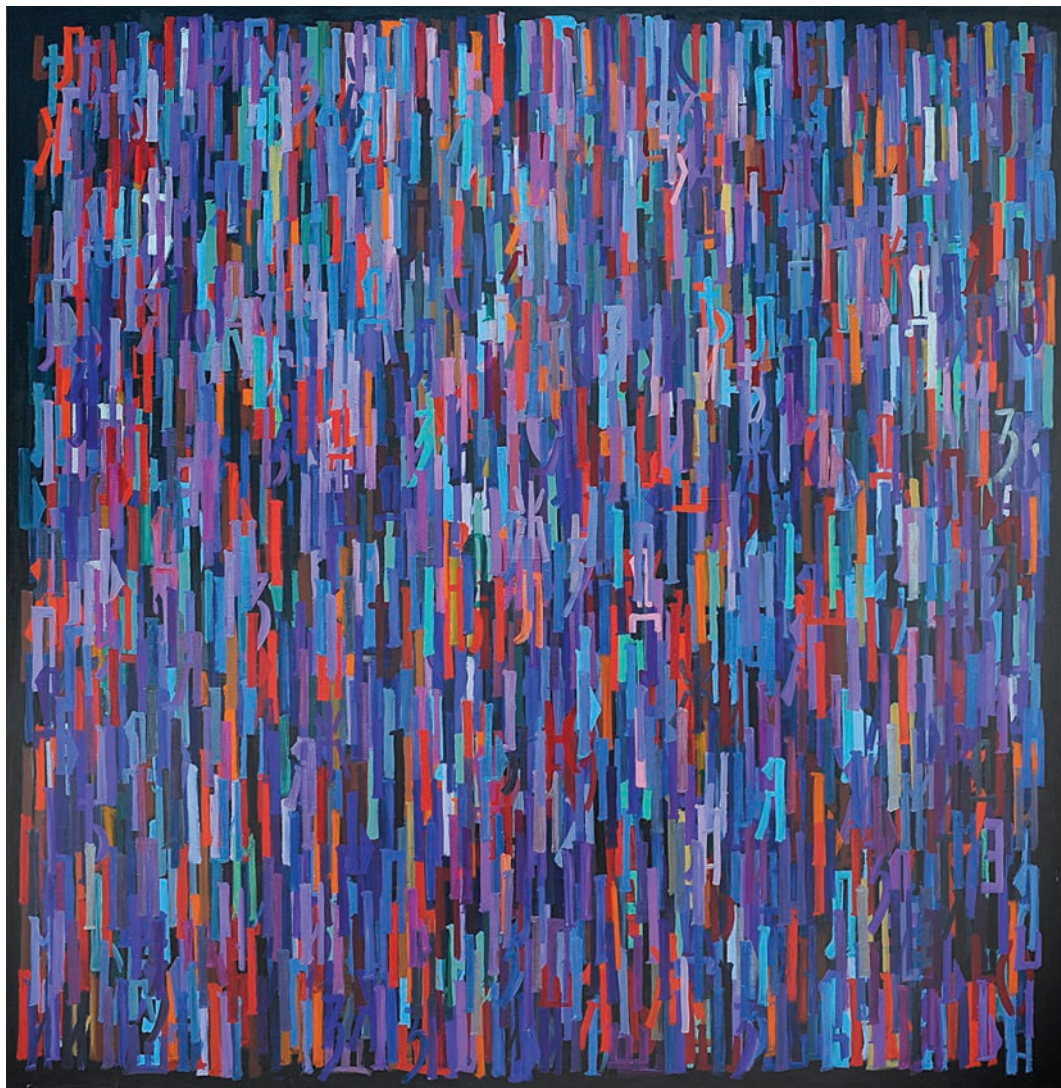
Пушкин: Пророк, 2012.
акрилик на платну, 200 x 109 см

Жесеџин: Песма, 2012.
акриллик на платну, 195 x 130 цм

Послеподне, 2010-2013.
акрилик на платну, 180 x 180 см

Предвече, 2010-2013.
акрилик на платну, 180 x 180 см

Јесеџин: Златна песма, 2012-2013.
акрилик на платну, 180 x 180 цм

Жесењин: Песма, 2012-2013.
акрил на платну, 200 x 200 см

Љубичаста, 2013.
акрилик на платну, 180 x 180 цм

Пушкин: Месец, 2013.
акрилик на платну, 195 x 97 см

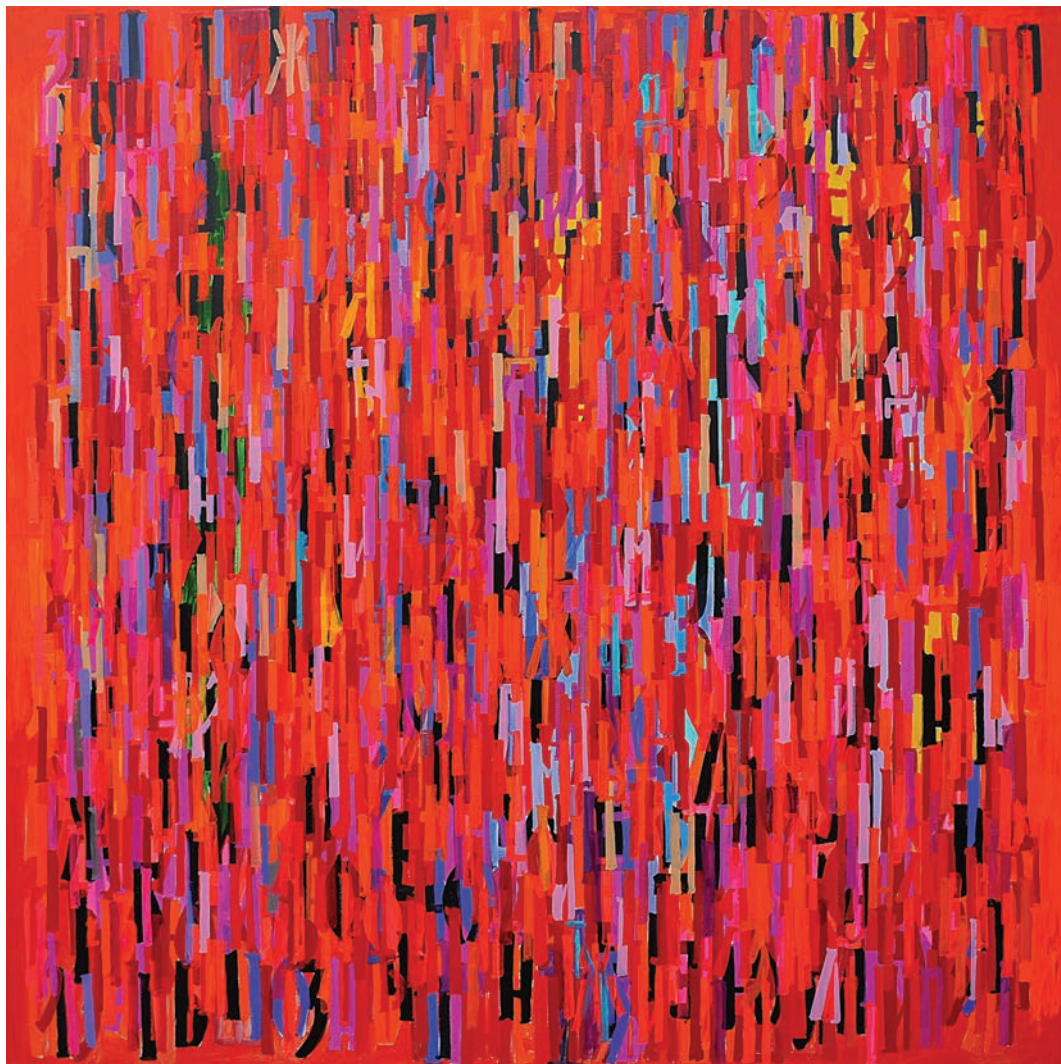
Магла, 2013.
акрилик на платну, 200 x 200 см

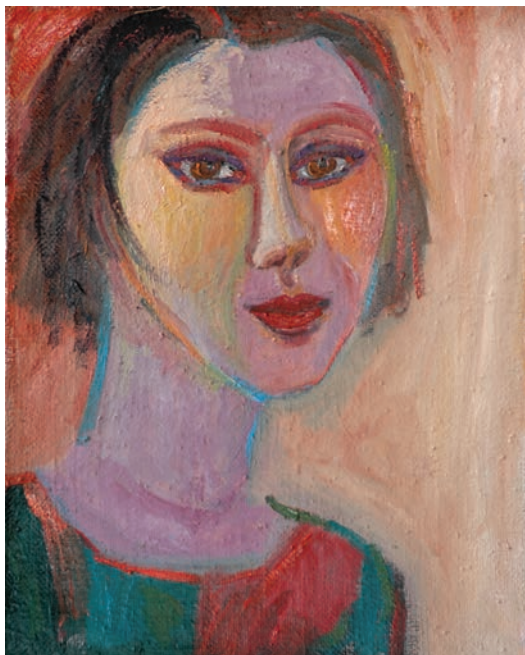
Музыка, 2013.
акрилик на платну, 200 x 200 см

Жуто Ђ, 2013.
акрилик на платну, 61 x 50 цм

Ватра, 2013.
акрилик на платну, 180 x 180 см

Ja, 1980.

Аутобиографска белешка

Рођена сам у планинама где сунце рано залази иза Велебита. Шта је тамо са оне друге стране где сунце сија, а код нас већ мрак? Моја радозналост према том непознатом свету претворила се у жељу да својим очима видим стране земље.

Почела сам да цртам још као врло мала, против мајчине воље. Сваки пут кад би пронашла моје скривене цртеже, мама ме је тукла и чупала за косу.

Данас, на недовршеном путу своје каријере уметника, једино задовољство је што сам се све ово веме по свету чврсто борила да очувам достојанство и да живот са скромношћу посветим креирању, да не имитирам друге.

Одлучно превазилазим све невоље у животу и борим се за своје сликарство. Верујем да креативна филозофија уметничког стварања у атељејској самоћи излази из смирене душе, а сјај и лепршавост претварају се у раскош боја.

Биографија

Мирјана – Мира Маодуш рођена је у Метку 14. окотбра 1942. године. Деда њене мајке Софије Тесла, родом из Радуча, рођени је брат оца Николе Тесле. Студирала је сликарство у Школи за примењене уметности у Франкфурту (1965-1968), на Академији (Accademia di belle arti) у Венецији (1969-1972) и на Бозару (Ecole National Superieur des Beaux-arts) у Паризу (1972-1975).

Осим у Немачкој, Италији, Француској и Јапану, боравила је у Русији, Енглеској и Сједињеним Америчким Државама. Члан је Француског удружења уметника од 1975, јапанске групе уметника Ша-Ћи-Цу од 1983. и УЛУС-а од 1987. године.

Бави се сликарством (уље, акрилик, темпера, гваш, акварел) и цртежом (оловка). Обрађивала је портрете и фигуре људи у кафанама и другим јавним просторима, потрошене конзерве, отуђеност сабласно празних станица подземне железнице, имагинарне урбане мотиве, пределе са опалим лишћем и, више од три деценије, композиције саткане од слова и бројева. Претежно користи снажну колористичку оркестрацију и припада експресионистима.

Учествовала је на заједничким ликовним смотрема, између осталих на Мајским и Јесењем салонима у Паризу, Изложбама УЕНО музеја у Токију, Изложбама Слободна академија сликарства у Милану, Октобарским салонима, Јесењим изложбама, Изложбама Цртеж и мала пластика у Београду итд. Самостално излаже од 1973, у отаџбини и широм света.

Њена дела чувају и излажу Народни музеј у Београду, Народни музеј Крушевац, Музеј у Пријепољу, Мијаги музеј у Токију, Музеј савремене уметности у Камакури итд.

